

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redactie:

Ds. M. Baan, Driebergen; Ds. G. Blom, Meerkerk;
Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R.
Kok, Nijkerk; Ds. H. van Leeuwen, Urk; Ds. D.
Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

Redactie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkerk. Telefoon 01837-357

Administratie:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, tel. 01720-73814, postrekening 704350, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het pand” te Alphen aan den Rijn. Abonnementsprijs / 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en voor Canada 5 dollar per jaar. Advertenties / 0,20 per m.m. Bij kontrakt korting.

Wandel voor Mijn aangezicht en zijt oprecht

„Als Abraham negen en negentig jaren oud was zo verscheen de Heere aan Abraham, en zeide tot Hem: Ik ben God, de Almachtige! Wandel voor Mijn aangezicht en zijt oprecht!”

Genesis 17 : 1

Bij vernieuwing is de Heere Abraham verschenen tot onderwijzing in de weg des heils. In het licht van de Zon der gerechtigheid verscheen de Vader der lichten om Zijn kind opnieuw te laten delen in het licht van zijn vriendelijk aangezicht.

De vader der gelovigen was niet staande gebleven in de zware beproeving. Gebracht in het beloofde land dat vruchtbaar was, kwam hij in hongersnood, kon naar de mens gesproken geen vader worden van een groot volk, het zaad niet voortbrengen waaruit het beloofde Zaad zou geboren worden, waarin alle geslachten des aardrijks zouden gezegend worden. Door niet te zien op Gods almachtige genade in Christus, kwam de vader der gelovigen in deze zware geloofsbeproeving te bezwijken.

Hij ging naar Egypte om te leven uit de hand van Farao, terwijl hij wist dat die weg voor hem een levensgevaarlijke weg was. Hij kwam zichzelf veilig te stellen als herdersvorst tegenover het huis van Farao met de betuiging dat Sara zijn zuster was.

Het was in strijd met de oprechtheid van het geloof als de zoon van Hagar door hem gehouden werd voor het door God beloofde zaad.

Het werd donker in de tent van Abraham, daar de vrucht van liefde en vrede gemist werd in hetgeen niet was uit het geloof.

Het zou zo niet gegaan zijn wanneer Abraham in deze geloofsbeproeving had mogen triomferen in de Heere over het ongeloof.

Zodra de gelovige gaat redeneren komt hij op het heilloze pad van berekening en dat doet hem komen in een dikke duisternis.

Was de Heere Abraham vanuit Zijn onveranderlijke verbondstrouw niet verschenen, dan was hij op die droggrond van een godsdienstige berekening blijven zitten. Het was vanuit Zijn ontfermende liefde dat hart en huis van Abraham gezuiverd werd, om in de dood der onmogelijkheden te blijven staan omtrent de vervulling van Gods belofte.

Met de droggrond van onze godsdienstige berekening kunnen wij niet komen voor het aangezicht des Heeren. En dan kan er van het geestelijke leven geen geur uitgaan. Het zijn stinkende vruchten die de Naam des Heeren onteren tot schade en schande voor ons hart en huis.

De beloften van het Evangelie kunnen alleen door de Heere vervuld worden en dan is het tot wasdom van het geestelijk leven.

Wandel voor Mijn aangezicht, ken Mij in al uw wegen, doe nooit iets buiten Mij om. In dat verband zegt de Heere: „Zou Ik voor Abraham verbergen wat Ik doe.” En zo ontstaat in het hart en leven van Gods kind een geestelijke vriendschapsband tot wasdom van het leven des geloofs.

Toen Abraham later op de berg der beproeving stond om zijn zoon te offeren, had hij deze „overlegging” in zijn hart, dat God machtig was, hem ook uit de doden te verwekken. Dat deed hem triomferen over de redeneringen van het ongeloof.

Kennen wij de beproevingen van het geloof dan weten wij dat de vervulling van Gods belofte loopt door de dood der onmogelijkheden. Is ons hart gesteld op het wandelen voor Gods aangezicht, dan beleven wij onze afhankelijkheid, zodat Gods almachtige genade ons steeds meer dierbaar wordt.

Het kan wel zijn dat het ons echt om de Heere te doen is, gelijk het Abraham echt te doen was om de komst van Christus, maar dat wij daarin niet altijd recht werkzaam zijn. Daartoe hebben wij de onderwijzingen van de Heilige Geest in Zijn Woord te zoeken.

Wordt deze wereld niet gelijkvormig, want daar kunt u niet mee voor Gods aangezicht komen. Maar wordt veranderd door de vernieuwing des gemoeds, opdat het wandelen voor Gods aangezicht ons dierbaar en onmisbaar mocht wezen, en de vervulling van Gods beloften in oprechtheid des harten gezocht mocht worden in het Wonder van Zijn almachtige genade.

R. Kok

Nijkerk

Op Urk

Eens lag Urk in het midden van de Zuiderzee. Dat was in de tijd, toen Urk nog een eiland was. Dat is nu al lang geleden, maar we kunnen ons die tijd nog heel goed herinneren. We zagen Urk voor het eerst op een Lemmer aak, die uit de richting van Enkhuizen naar Urk voer. Het was op een dag in het vroege voorjaar van 1916. De zee was bladstil. Het was helder weer. Het eiland rees uit de zee omhoog. Een prachtig gezicht. De vuurtoren en het interneringskamp en de daken en torens van de Hervormde en van de Gereformeerde kerk waren duidelijk te zien. Langzaam kwam het eiland nader. In de havens lagen de boters en de jollen. Het was de tijd van de eerste wereldoorlog, toen er engelse officieren op het eiland geïnterneerd waren. De huizen stonden samengedrongen op de berg, het hoge gedeelte van het eiland. Het andere deel, verreweg het grootste, werd nu en dan overstroomd, wanneer een noordwesterstorm het water in de Zuiderzee hoog opjoeg.

De zee gaf vis en brood, al was het toen geen weelde op het eiland. En de zee vroeg vele malen levens van vissers. Telkens kwam er rouw in de woningen, soms wegens verlies van vader en zonen tegelijk.

De Urkers hielden van hun eiland en van de

VAN DE ADMINISTRATIE

Elders in dit blad kunt U een uitvoerig verslag lezen van de 4de Ontmoetingsdag jl. zaterdag 26 aug. in Urk gehouden. Daarom is het dat wij met een enkele zin kunnen volstaan met op te merken, ook deze dag is onvergetelijk geworden. De belangstelling voor zulke dagen neemt steeds toe, waaruit blijkt dat trots alle verdeeldheid in onze kerken, er een volk is dat begeert te leven bij de aloude Geref. beginselen. Mocht ons blad „Bewaar het Pand” ook in de toekomst daarvoor een middel zijn, opdat de onderlinge band steeds moge worden versterkt, en wij onder biddend opzien tot de Heere onze eenvoudige arbeid mogen voortzetten. Onze Ontmoetingsdagen voorzien dan ook in een grote behoefte, wat de comm. van „Bewaar het Pand” zeker opwekt om in deze weg voort te gaan. Het deed ons goed gezamenlijk in Urk te mogen zijn; de Heere daarvoor alleen de dank. Ook voor de Administratie werden weer verrassingen geboekt, 18 nieuwe abonnees konden worden genoteerd, waaraan wij toevoegen, komt, vrienden en vriendinnen, ook na de Ontmoetingsdag, trachten het abonnementsgetal uit te breiden. Tot heden kon de abonnementsprijs van slechts f 10,- per jaar gehandhaafd blijven, gezien de vele giften die werden ontvangen, alsmede de collecten op onze Ontmoetingsdagen gehouden.

Ook de collectes bemoedigen ons; mede daardoor kan ons blad ongehinderd verschijnen. De totale opbrengst in Urk was f 6.618,14, w.o. een gift van f 500,-; hartelijk dank voor deze grote offervaardigheid.

Het aantal bezoekers neemt steeds toe, wat de commissie van „Bewaar het Pand” zal noodzaken om naar grotere vergaderruimte te doen uitzien. Van Urker-zijde werd opgemerkt dat ca. 1200 bezoekers aanwezig waren. In de pauze werd vaak gehoord: zulke dagen kunnen wij niet missen. Nog een enkel woord tot besluit, (hoewel het in Urk ook was opgemerkt), het deed ons goed dat er vele jongeren aanwezig waren, zij zullen toch straks de plaats der ouderen moeten innemen. Laten wij als ouderen, de jongeren in deze verwarde tijd niet vergeten, maar hen tot een voorbeeld zijn in het beleven van de beginselen naar het Woord des Heeren, want alleen Gods Woord verbindt ons aan elkander in de strijd des levens, ook op het kerkelijk erf.

Bij de voortduur willen wij dan ook ons blad „Bewaar het Pand” in Uw aller liefde aanbevelen. Giro no. 70.43.50 t.n.v. Administratie „Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn. v. d. L.

N.B. Bij het bedrag, dat onze administrateur vermeldde, komt nog f 18,50, dat mij door verschillende personen ter hand werd gesteld voor brochures en overbetalingen en voor de collecte. En bij het aantal van 18 nieuwe abonnees komt er nog een, wiens naam en adres aan mij werd doorgegeven na afloop van de ontmoetingsdag. B.

zee. Voor hen was er maar één tehuis, namelijk het eiland Urk, hun eiland. Nu, dat is te begrijpen. De mensen waren aan elkaar verwant en hadden vele dingen met elkaar gemeen. Er woonden mensen, die de Heere vreesden. We zouden heel gemakkelijk mensen met naam en toenaam kunnen noemen, maar doen dat natuurlijk niet.

Uit dat verre verleden zouden we nog verschillende dingen kunnen ophalen, maar dat is niet nodig. We wilden alleen belangstelling vragen voor Urk en de Urkers.

Urk is geen eiland meer. Er is veel veranderd. Maar de Urkers zijn van hun land blijven houden. Er is nog voor hen slechts één plaats, waar ze zich thuis gevoelen en dat is op Urk. Urk ligt nog op dezelfde plaats. Het wordt nog bewoond door Urkers. In het noorden en oosten is het verbonden met het wijde polderland. Maar in het westen en het zuiden is nog water. Urk is nog een plaats, waar velen ge-

bonden zijn aan Gods Woord en inzettingen. Daar werkt de Heere nog met Zijn Geest.

Vroeger was het moeilijk om op het eiland te komen. Dat was alleen mogelijk met de Kamper boot, de postboot, die de verbinding onderhield tussen Kampen, Urk en Enkhuizen, en met de Urker boot, waarvan de Urkers bij voorbaat gebruik maakten, want dat was hun eigen onderneming. In de winter kwam vaak de vorst en daarmee de zee vol ijs. De vaart was dan onmogelijk. Toch probeerden de boten het zo lang mogelijk, met het gevolg, dat ze meermalen in het ijs vast kwamen te zitten. De „Geusau”, de postboot, zat in een winter wekenlang in het ijs vast. De bemanning moest per ijsvlet van voedsel worden voorzien. De ijsvlet werd ook ingeschakeld voor de post en de proviandering van de eilandbewoners. Een enkele keer maakten passagiers zo'n barre tocht mee, die door de vorst overvallen waren en het eiland niet meer konden verlaten. Uit eigen ervaring weten we hoe dat ging.

Die tijd is voorbij. Er is een goede busverbinding. Er zijn vele veranderingen gekomen op het gebied van onderwijs, welstand, kledracht enz, maar Urk blijft het land van de Urkers. De botters zijn vervangen door grote kotters, voorzien van alle technische middelen. Er is een grote haven bij gekomen, maar we hebben kunnen constateren, dat de schepen nog liggen in de oude haven. Er is een nieuwe visafslag gebouwd, die mogelijk wel de belangrijkste in het hele land is. Er is veel nieuwbouw. Het dorp is groot geworden. Vroeger waren er drie kerken, waarvan eigenlijk alleen de grote Gereformeerde kerk meetelde. De Chr. Geref. kerk, of zoals de Urkers zeiden „de Christelijke kerk” (het Kristelijke karkie) was klein. Het telde weinig leden. Er was veel leedienst, geen orgel, geen kachel. Klein en tamelijk veracht, maar ondanks allerlei omstandigheden, uitgegroeid tot een vrij grote gemeente.

Er zijn meer grote kerken gebouwd. Daardoor hadden we gelegenheid onze vierde ontmoetingsdag op Urk te houden. We waren zaterdag 26 augustus jl. als bezoekers van die dag allemaal Urkers en we hebben er ons thuis gevoeld. We hebben voor het eerst of opnieuw kennis met het dorp en de bewoners kunnen maken. Voor ons was Urk toen het centrum van het land, waarheen we ons hadden opge maakt om samen te luisteren naar de waarheid van Gods Woord en te vergaderen tot versteviging van de banden, die ons binden. Urk blijft voor ons persoonlijk een eiland, dat rustig ligt in een zee, waarvan de golven kunnen koken. Zo was voor ons allen de ontmoetingsdag een goede dag en Urk blijft in onze herinnering als een ontmoetingscentrum, waar de Heere het welgemaakt heeft. Het kan overal stormen, op allerlei gebied, maar op Urk heerste de rust.

B.

Onze vierde Ontmoetingsdag

Toen we op zaterdag 26 augustus jl. in de vroege morgen van huis gingen regende het een beetje. Later werd het droog. Toen we op Urk aankwamen was het prachtig weer. En zo bleef het de hele dag.

Om half 10 waren al de eerste bezoekers aanwezig en toen we om half elf begonnen was de Jachin-Boazkerk geheel gevuld. Er moesten zelfs stoelen bijgezet worden. Naar schatting waren er bij de opening van de morgensamenkomst al meer dan 1000 bezoekers, vrienden en vriendinnen van Bewaar het Pand.

Evenals de vorige keren moesten we als voorzitter van de commissie van redactie van ons blad of beter gezegd als voorzitter van het bestuur van de „stichting Bewaar het Pand” de vergadering openen. We lieten zingen Ps. 123 : 1 en 2, lazen Johannes 21 : 1-14 en gingen voor in gebed. We heetten allen welkom, dankten de kerkeraad van de Oud-Gereformeerde kerk voor de beschikbaarstelling van het kerkgebouw en deden enkele mededelingen. Naar aanleiding van het voorgelezen Schriftgedeelte spraken we nog en-

kele woorden. De Heere Jezus was toen al opgestaan. Hij had Zijn werk op aarde volbracht en zou straks verder verheerlijkt worden. Hierin ligt de zekerheid voor de kerk des Heeren. Toch kunnen er moeilijke omstandigheden zijn en strijd. We zien het aan de zeven discipelen aan de Zee van Tiberias. De Heere waakt echter altijd en Hij komt op Zijn tijd. Hij laat het net aan de rechterzijde van het schip uitwerpen. Hij geeft verwachting en doet niet beschaamd uitkomen. Zo is er nog verwachting voor de kerk en voor elk kind des Heeren.

We zingen Ps. 86 : 6. Ds. R. Kok van Nijkerk leest Genesis 17 : 1. Als nu Abram negen en negentig jaren oud was, zo verscheen de HEERE aan Abram, en zeide tot hem: Ik ben God, de Almachtige! Wandel voor Mijn aangezicht, en zijt oprecht. Hij spreekt zijn rede uit, waarin duidelijk naar voren komt de noodzakelijkheid van de oefening en beproeving van het geloof. Het was een treffend woord, waarvan een samenvatting als meditatie in ons blad is opgenomen.

Hierna zingen we Ps. 119 : 3 en 4. Er wordt een inzameling gehouden, die met inbegrip van enkele giften ruim f 3500,- opbrengt.

Ds. P. Sneep van Alphen aan den Rijn was verhinderd en daarom was Ds. H. C. van der Ent bereid deze morgenvergadering te sluiten. Hij leest Johannes 3 : 36: Die in de Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven, maar die de Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem. Hij vat de inhoud van deze tekst samen in de woorden **voordeel** en **oordeel** en spreekt een ernstig slotwoord. Hij laat zingen Ps 27 : 7 en gaat voor in dankzegging en gebed voor de maaltijd.

De pauze was aangebroken. In het gebouw Irene werd koffie geschonken. Het werd daar overvol en bijzonder druk. De koster van de kerk, waarin we vergaderden, zorgde voor koffie voor hen, die in een nevenzaal hun brood aten. Het was overal een drukte van belang. En een gezellig ontmoeten van vrienden en bekenden. Het ontbrak ook niet aan het spreken over de wegen des Heeren. Velen maakten van de gelegenheid gebruik om het dorp in te gaan en de havens te bezichtigen. Wat is er de laatste jaren veel op Urk en in de havens veranderd!

Tijdens de pauze waren er weer een paar jonge vrienden, die brochures verkochten en de namen noteerden van hen, die zich abonneerden op Bewaar het Pand en/of op de preken-serie Van Recht en Genade. Die medewerking stellen we zeer op prijs.

Al om half 2 was het kerkgebouw bijna geheel bezet. De mensen stroomden naar binnen en toen we om 2 uur weer begonnen was het gebouw overvol. Naar eigen schatting waren er wel 1200 of meer vrienden en vriendinnen bijeen. Zelfs de verhoging vóór de preekstoel was bezet. Evenals 's morgens waren er onder de aanwezigen vele jeugdigen en dat deed bijzonder goed.

Ds. Van der Ent deelde de opbrengst van de collecte in de morgensamenkomst mee. Hij liet zingen Ps 25 : 2 en 5, las Johannes 14 : 1-14 en ging vervolgens voor in dankzegging voor de maaltijd en gebed voor de middagsamenkomst. Hij sprak over Johannes 14 : 6 en vroeg alleen aandacht voor de **Waarheid**. Het was een openingswoord, rijk aan gedachten. We zongen Ps 85 : 3 en 4. Ds. M. C. Tanis van Sliedrecht-Centrum kreeg gelegenheid om te spreken over De Zegen van de zondag. Hij las Jesaja 58 : 13 en 14: Indien gij uw voet van de sabbat afkeert, van te doen uw lust op Mijn heilige dag, en indien gij de sabbat noemt een verlustiging, opdat de HEERE geheiligd worde, Die te eren is, en indien gij die eert, dat gij uw wegen niet doet en uw eigen lust niet vindt, noch een woord daarvan spreekt, dan zult gij u verlustigen in de HEERE, en Ik zal u doen rijden op de hoogten der aarde, en Ik zal u spijzigen met de erve van uw vader Jacob, want de mond des Heeren heeft het gesproken. Hij nam beide verzen als uitgangspunt. We verwijzen voor dit woord naar de samenvatting daarvan, die in ons blad zal worden opgenomen.

Toen zongen we weer en wel Ps 84 : 1, 5 en 6. Wat klinkt dat plechtig en eerbiedig als zo'n grote schare als uit één mond zingt. Er werd weer gecollecteerd. De opbrengst wordt elders vermeld. Het was weer verrassend.

Ds. G. Bouw van Scheveningen sprak een slotwoord. Hij las Zefanja 3 : 11-20 en bepaalde zijn gehoor bij vs 12: Maar Ik zal in het midden van u doen overblijven een ellendig en arm volk; die zullen op de Naam des HEEREN vertrouwen. Dit woord sloot geheel aan bij alles wat eerder op deze dag hier naar voren was gekomen. Ds. Bouw dankte de Heere voor Zijn weldaden en vroeg Zijn zegen over alles en voor allen. We zongen nog Ps 68 : 5. Ds. Bouw sloot met de bede uit de Avondzang: O Vader, dat Uw liefde ons blijk....

Het was intussen ruim 4 uur in de middag geworden. De menigte verliet het kerkgebouw. Velen waren onder de indruk van de weldadigheden des Heeren. De Heere had het bijzonder welgemaakt. Hij had gesproken door middel van Zijn Woord. Vrienden en vriendinnen van Bewaar het Pand hadden elkaar weer ontmoet. De banden waren versterkt. De commissie van het blad werd bemoedigd om op de ingeslagen weg voort te gaan en te blijven arbeiden tot bevordering van de handhaving van de oude gereformeerde beginselen. Ieder ging weer zijns weegs.

Op Urk hebben vrienden en vriendinnen uit het hele land elkaar weer mogen ontmoeten. Er waren trouwe bezoekers uit Groningen en uit Zeeland en uit allerlei oorden van het land. En velen zien weer uit naar de volgende ontmoetingsdag. De Heere geve, dat die te zijner tijd gehouden kan worden.

Een woord van dank aan allen, die aan het slagen van deze dag hebben meegewerkt, is op z'n plaats. We weten, dat aan de zegen des Heeren alles gelegen is en dat aan de Heere alleen de dank toekomt. Maar we mogen niet over het hoofd zien, dat er de middellijke weg is. We kunnen elkaar niet missen en het doet goed, dat velen zo spontaan medewerken. Het was een goede dag en we willen met alles in de Heere eindigen. Hij geve ons allen genade om het pand te bewaren, dat Hij ons heeft toebetrouwd.

B.

Verslag van de rede van Ds. M. C. Tanis.

De zegen van de zondag

De Zondag is voor zeer velen een dag van recreatie, sport, vermaak. Met droefheid moet geconstateerd worden, dat deze dag gemaakt wordt tot een zonde-dag. In kerkelijke kringen zijn de meningen ook verdeeld. Men denkt over de viering van die dag niet gelijk. Ernstige bezwaren worden ingebracht tegen zoals men het noemt „het overgeleverde patroon van de zondagsviering”. Men keert zich met kracht tegen de gedachte, dat de zondag „een verschoven Sabbath zou zijn.”

Men meent zich hiervoor te kunnen beroepen op het N.T. Ter illustratie enkele citaten: „Recreatie op zondag, sport op zondag, naar het zwembad op zondag, reizen op zondag, je kunt er misschien Constantijn, in elk geval Voetius, maar niet Paulus tegen in stelling brengen. Het laten sluiten van zwembaden op zondag wordt een theologisch monstrum genoemd, omdat op deze wijze de vergissingen van Voetius gesteld worden boven de bevrijdende boodschap van Jezus en Paulus. De op het vierde gebod gefundeerde en eeuwenlang onderhouden christelijke zondagsviering is altijd op wettische leest geschoeid en een radicale vergissing geweest.

„De Christelijke kerk heeft het Nieuwe Testament en vooral de brieven van Paulus maar slecht gelezen op het punt van de Sabbath.”

De kerk heeft zich dus vergist. De kerk kon maar slecht lezen. Wij, levend in de hoog verlichte twintigste eeuw, kunnen lezen. Wij weten het! Dit is een veel gehoorde uitspraak. Echter aan lezen gaat luisteren vooraf. God zegt: „Die oren heeft, die hore, wat de Geest tot de Gemeenten zegt”. In Zijn Woord spreekt de Heere. Ook over Zijn dag. Gen. 2 spreekt van rusten, zegenen en heiligen. In

Zijn wet heeft de Heere het over Zijn dag. In het O.T. heeft de Heere het telkens over Zijn dag en wijst Hij op de betekenis van die dag. Het bijzonder karakter van die dag wordt ons duidelijk aangegeven. Nu is de dag op zich verschoven. De eerste dag der week is geheiligd door de opstanding van Jezus Christus uit de doden. Er is geen tegenstelling tussen het Oude en Nieuwe Testament. Het bijzondere karakter van de dag blijft gehandhaafd. De Zondag moeten we zien in het licht van Gods Verbond. Zie Jesaja 56 : 4-6. Daar wordt in één adem van het houden van het verbond en het houden van de Sabbath gesproken. Wat daar beschreven staat geldt de eeuwen door. Dus ook vandaag. De Zondag is de dag des Heeren. Openb. 1 : 10. Die dag is het zichtbaar teken van Gods bemoeienis. Die dag hebben we, gelijk ook de andere dagen verzondigd. Naar recht kon ons die dag onthouden worden, maar nu ligt ook deze dag, bijzonder deze dag gedrenkt in het bloed van Christus. Door de arbeid van Christus is de Zondag Gods werkdag. Heils wonderen heeft de Heere op die dag gewerkt, de eeuwen door. Eeuwigheidswerk wordt gezien.

Nu komt de Heere op die dag met Zijn heilige eis tot ons. Met Zijn gebod. In Jes. 58 : 13 lezen we: „Indien gij uw voet van de Sabbath afkeert, van te doen uw lust op Mijn heilige dag; en indien gij de Sabbath noemt een verlustiging, opdat de Heere geheiligd worde, Die te eren is; en indien gij dien eert, dat gij uw wegen niet doet en uw eigen lust niet vindt, noch een woord daarvan spreekt. „Van de Sabbath moet men zijn voet terughouden. De Sabbath is als een heilig terrein, waar men niet overheen mag lopen met de voet, die zich haast om de dagelijkse bezigheden af te doen. Eigen zaken moeten op die dag nagelaten worden.

Men mag zich niet overgeven aan eigen lust. Eigen wil mag niet gedaan worden. Het spreken van vele en ijdele woorden moet nagelaten worden want dit leidt tot de ongeestelijke Sabbathsviering. Is nu het gebod, het verbod des Heeren voor ons een last? Welzalig hij, zij die leeft bij het bevel des Heeren, voor wie de Sabbath een verlustiging is. Wanneer die dag gewijd wordt aan de Heere en Zijn dienst.

Wanneer men zijn vermaak heeft in de dienst des Heeren. Dit is ook een kenmerk van genade. Origenes, een kerkvader uit de 2e eeuw schrijft: „Het is één van de kenmerken van de ware christen, dat hij de dag des Heeren liefheeft en onderhoudt.” Het nieuwe leven weet zich verbonden aan Gods dag. De bede is ook aanwezig om die dag steeds lief te hebben en te mogen houden en onderhouden, zoals de Heere dit vraagt. Wanneer nu de Sabbath een verlustiging is, zegt de Heere „dan zult gij u verlustigen in de Heere.” Jes. 58 : 14b. De rijkdom van die dag gaat dan voor ons open en leven. Het is immers de dag van Christus' opstanding. Sions' schuldovernemende en betalende Borg is op die dag opgestaan. Het geopende graf is het zichtbaar zegel Gods, dat aan Zijn recht is voldaan. De doorboorde handen van Christus zijn gevulde handen. Hij bezit het leven, de gerechtigheid en de eeuwige zaligheid. Hij schenkt Zijn heilsgaven aan zondaren, aan mensen, die belijden moeten naar het Goddelijke recht zich de tijdelijke en eeuwige straffen hebben waardig gemaakt. De Zondag is Christus heilsdag. De Zondag is Gods heilsdag. Naar Gods eeuwig welbehagen in Christus is het een dag van leven. Een dag van bekering. Een dag van onderwijs. Een dag van leiding. Een dag van vertroosting. Een dag van versterking. Een dag van voorsmaak. Een dag van meevallers, wanneer we belijden moeten de genade van de dag verzondigd te hebben en er niet op kunnen en durven rekenen. De Heere maakt echter Zijn belofte waar: „gij zult u verlustigen in de Heere.” De kerkdienst wordt een gezegende dienst. De Heere doet, wat Hij gesproken heeft: „En Ik zal ze verheugen in Mijn bedehuis.” Nu zijn er in ons vaderland, die niet op kunnen gaan, of leven onder een zoutloze prediking. Een prediking, waarin het wonder van Gods

souvereine genade niet voorkomt. Zij verkommen en dit doet hen pijn. Wanneer U die pijn kent, brengt dan steeds deze zaak voor de Heere. Hij weet, waar U woont. De Heere is aan tijd noch plaats gebonden. Smeek of de gang naar de kerk, weer een opgang mag worden. De Heere belooft nog meer. „Ik zal u doen rijden op de hoogten der aarde”. We hebben hier een beeldsprakige aanduiding voor de glorierijke verhoging, waarvan we lezen in Deut. 32 : 13. De slaaf Israël werd vrijgemaakt. De Heere stelt in de ruimte. Ook vandaag worden gebonden nog in vrijheid gesteld door de vrijmakende macht van Gods genade. Leest de wonderen, die de Heere gedaan heeft op de Sabbath. Hij verlost het leven van het verderf en kroont het met goedertierenheid. Hij draagt ook over de hoogten. Op Zijn eeuwige armen wordt Gods kerk gedragen door dit leven. Hij bewaart tot de zaligheid. De poorten der hel zullen Zijn gemeente niet overweldigen. In dit leven zal Hij ook „spijzigen met de erve van uw vader Jacob”. Wat Jacob werd toegezegd, geldt Zijn Israël. Zijn kerk vandaag. Men zal genieten van Zijn goedertierenheid. Men ontvangt uit genade, de zegen van Zijn verbond. Hongeren worden mildelijk gevoed.

Zijn Woord zal zijn de spijs der ziel. Teerkost op de weg des levens. Christus zal zijn het Brood des levens. Als de graankorrel is Hij uit de aarde voortgekomen. Hij werd als het koren tot meel vermalen. Als het deeg ging Hij de oven in en is Hij als het brood daaruit voortgekomen. Welke weg wilde Hij gaan, om te worden, te zijn het Brood des Levens. En wie van dat Brood eet, zal in der eeuwigheid niet hongeren. Door Hem, als het Brood, gaat men leven, zal men in leven blijven en leven tot in eeuwigheid. Zalig hij, die buiten dat Brood niet leven kan. Voor wie Christus de spijs der ziel is. Naar 's Heeren woord kent men ook iets van het begin van de eeuwige Sabbath. Door Gods Geest vangt de eeuwige Sabbath in dit leven aan. „Want de mond des Heeren heeft het gesproken.” Het staat vast! Het gebeurt! Het wordt ondervonden! De Heere is geen God van ja en neen, maar een God van ja en amen!

Is nu de Zondag voor ons, jongeren, ouderen, een lust, een verlustiging? Door Gods genade zij het zo bij ons allen. Er zij ook gebed voor die dag. Dat Gods kerk die dag niet verzondige, want dan zal de Heere de kandelaar van Zijn Woord uit Nederland wegnemen. En wat zal er dan van ons en onze kinderen geworden? In ons hart leve en over onze lippen kome: Psalm 84 : 1 en 5, dan kan door Gods goedheid en trouw ook gezongen worden vers 6.

Voor de jeugd

Beste Jongelui!

De ontmoetingsdag van „vrienden van Bewaart het Pand”, voor ditmaal gehouden te Urk, is een fijne dag geweest. De belangstelling was ook nu weer boven verwachting. De sfeer was buitengewoon. Je voelt op zulke dagen echt, dat er nog een band is, die bindt. Dat doet ook ons, als Commissie van Redactie, goed. Je wordt daardoor gestimuleerd om op de ingeslagen weg voort te gaan. Er waren er die zeiden: Jullie moesten vier keer per jaar zulk een dag houden. Nu, zo ver zijn we nog niet. En wat er te wachten staat, weten we ook niet. Het ligt voorlopig, D.V. in de bedoeling om in het voorjaar van 1973 weer een dag te houden. Dag, datum en plaats, zullen nog wel nader worden bekend gemaakt. Ik behoef jullie natuurlijk niet te vertellen, dat ik blij was, ook nog zoveel jongens en meisjes gezien te hebben. Jongens en meisjes, die nog wensen te blijven bij de waarheid, zoals die vanouds is verkondigd, en waardoor het God behaagd heeft en nog behaagt, om zondaren zalig te maken. Want het geloof is altijd nog uit het gehoor en het gehoor is door het Woord Gods. Dus jongens en meisjes, beste vrienden: Schaar je veel onder de zuivere bediening van het Woord. Dat kan jullie uiteindelijk alleen wijs maken tot de zaligheid.

De kollekte was ook buitengewoon. En daar hebben jullie natuurlijk ook aan mee gedaan. Waar kun je je geld beter aan besteden, dan aan de dienst des Heeren? Als de Heere je hart heeft, dan heeft Hij je portemonnaie ook. Je hart en je portemonnaie zijn nergens beter bewaard, dan bij de Heere. Ik hoop dat jullie dit begrijpen zullen.

Ja, dat mag ik jullie toch nog wel even vertellen, ik geloof dat dat meisje het heeft begrepen, dat ik aan het einde van de ontmoetingsdag ontmoette. Dat was een „ontmoeting” die mij ontroerde. Zij is niet als een ander. In heel veel opzichten komt zij bij een ander achter. Maar, zover ken ik ze wel, ze heeft haar hart aan de Heere en Zijn dienst verpand. Zij kwam aan het einde van die dag naar mij toe en greep mij met twee handen vast, zij liet haar hoofd op mijn borst vallen en zeide: „Ds., ik wil zo heel graag bij Jezus schuilen.” Nu, waar kan een mens beter schuilen? Buiten Jezus is het nergens veilig. De dood bedreigt ons overal. Doch wie bij de Heere Jezus schuilen mag, die is veilig en geborgen, voor de tijd en voor de eeuwigheid. Ik wens jullie dat allen toe.

Meer schrijf ik over de ontmoetingsdag niet, daar de Eindredakteur wel een meer uitvoerig verslag zal geven, van al datgene wat er gebeurd is.

Thans vraag ik jullie aandacht voor het volgende: Enkele maanden geleden had ik ergens in Nederland het Woord bediend, toen na de dienst iemand naar mij toe kwam met een vraag. Zij had namelijk een dominee beluisterd, die preekt over Hiskia's krankheid en herstel. Jullie kunnen deze geschiedenis lezen in Jes. 38. In 2 Kron. 20 en 2 Kron. 32 wordt er ook over geschreven. Het is een hele mooie geschiedenis. Ik zou zeggen: Leest hem maar eens na. Het is best de moeite waard. Wie weet of de Heere het niet heiligen wil aan jullie harten.

De vraag ging over de betekenis van Jes. 38 : 3. De dominee had dit vers laten rusten en zodoende ging ze met haar vraag in de „mist” naar huis. Dat komt natuurlijk wel eens meer voor. Ze vroeg of ik nu voor haar de „nevelen” eens op wilde klaren. Laat ik het proberen. De tekst luidt: „en hij zeide: Och, HEERE, gedenk toch, dat ik voor Uw aangezicht in waarheid en met een volkomen hart gewandeld en wat goed in Uwe ogen is gedaan heb. En Hiskia weende gans zeer.”

De moeilijkheid is deze: Hiskia was toch ook maar een mens, een zondig mens. En hoe kon Hiskia nu zeggen, en dan nog wel tegen God, dat hij voor des HEEREN aangezicht in waarheid en met een volkomen hart gewandeld en wat goed in Zijne ogen is, gedaan had (?) Had Hiskia dan geen zonde, daar er toch geen mens is, die niet zondigt? Er staat toch in de bijbel, dat er niemand is die goed doet, dat er niemand rechtvaardig is enz. Zie er Romeinen 3 maar op na. Of is het misschien zo, dat Hiskia geen zelfkennis had, dat hij dus precies eender was als de farizeeërs. Want die gebruiken ook zulke woorden. Aan hen mankeert ook niets. Dat durven zij rustig tegen de Heere te zeggen. Als je het gebed van de farizeeër uit Luc. 18, vergelijkt met Jes. 38 : 3, dan is er, oppervlakkig gezien, echt niet zo veel verschil in.

Ja, zo mag het lijken, maar in werkelijkheid is het niet zo.

Als Hiskia zo bidt, staat hij echt niet hoogmoedig, met een kleed van deugden en plichten, te pronken voor God. Door genade had hij geleerd, helemaal niet volmaakt te zijn. Integendeel. Hij wist maar al te goed dat hij een groot zondaar was. Daar ging hij ook onder gebogen. De zonden benauwden hem. Dat komt openbaar in zijn danklied. Hij zegt in het laatste deel van Jes. 38 : 17: „want Gij hebt al mijn zonden achter Uwen rug geworpen”. Hij dankt dus God voor de vergeving van al zijn zonden. En dat waren er nog al wat. Ieder die door de Heilige Geest met zichzelf wordt bekend gemaakt, komt er achter dat hij vele zonden heeft. Dat is ook het geval bij jonge mensen. Hoe meer ontdekking men krijgt, hoe groter zondaar men wordt, hoe zwaarder ook de last gaat wegen. Ik zou wil-

len zeggen, lieve vrienden, vraag maar veel om ontdekkend licht. Dat is een oud recept, maar er zijn „geslachten”, die er wel bij hebben gevaren. Want hoe meer ontdekking, hoe meer zonden men ziet. Maar ook, hoe groter het wonder der vergeving daarna wordt. En die veel vergeven is, die heeft veel lief. Hiskia nu was veel vergeven. Daarom had hij ook veel lief. Die vergeving heeft hij niet slechts ene keer ervaren door het geloof, doch meerdere malen in zijn leven. Moet God niet dagelijks Zijn kinderen veel vergeven? Dat doet Hij ook. Want bij Hem is veel vergeving. Hij is een gaarne vergevend God. Hij vergeeft menigvuldig.

Denken jullie maar goed over je zonden na en over de vergevingsgezindheid des Heeren. Als dit echt gebeuren mag, onder de leiding van de Heilige Geest, dan weet ik zeker, dat jullie jezelf grotelijks zullen verwonderen. En rijker is er niet, dan jezelf echt te mogen verwonderen over de goedheid Gods, die juist in het vergeven van de schuld, zo heerlijk tot openbaring komt. Ik hoorde eens een dominee zeggen, en ik geloof dat dat waar is: Jezelf over God verwonderen, is „leven” aan je ziel hebben. Jullie kennen toch wel dat schone vers uit Ps. 119: „Gun leven aan mijn ziel enz. (vs. 88 oude rijm 1773)? Denkt daar, in verband met het „verwonderen”, maar eens over na.

Maar hoe kon Hiskia dan toch zo spreken, zoals hij dat in vers 3 deed, en zoals je dat wel meer leest van de bijbelheiligen?

Als Hiskia e.a. zo spreken, dan bedoelen zij daar niet mee te zeggen, dat ze zonder enige zonden zijn en altijd alleen maar gedaan hebben wat goed is voor God. Verre vandaar. Hiskia wil zeggen dat hij met een goede consciëntie voor God heeft geleefd. Hij had, zoals Paulus daar op meerdere plaatsen over spreekt, een onergerlijk geweten. Zijn geweten klaagde hem niet aan, als zou hij in bepaalde zonden geleefd hebben, dat wil zeggen, daarin met vermaak geleefd hebben. Want zo doet een onwedergeboren mens dat. Hiskia had de vreze des Heeren beoefend. En dat was geen vrucht die groeide op de akker van zijn natuurlijk bestaan. Maar dat was een planting van God in zijn hart. Zodat, als

Hiskia zegt, dat hij voor Gods aangezicht in waarheid en met een volkomen hart gewandeld heeft, dan komt hij niet met zijn werk aandragen, zoals de farizeeërs en alle eigen-gerechtigde mensen dat plegen te doen. Maar dan draagt hij de Heere Zijn eigen werk voor, dat is het werk des Heeren, wat de Heere Zelf in zijn hart had uitgewerkt. Want Hiskia had goed geleerd, waar al Gods echte kinderen achter komen, wat het zeggen wil: Zonder Mij, kunt gij niets doen.

Uit Hiskia, die van zichzelf een kwade boom was, kon geen goede vrucht voortkomen. Doch nu was Hiskia, door genade, een goede boom geworden, dat wijst op het nieuwe leven, dat de Heere in hem gewerkt had. En die goede boom kan geen kwade vrucht voortbrengen. Want goede bomen brengen alleen maar goede vruchten voort. Wil dat dan zeggen dat Gods kinderen nooit meer zondigen? Ik ben geneigd om te zeggen: Als je het goed ziet, ja! Want wat uit God geboren is, zondigt niet. Zie 1 Joh. 3 : 9: „Een iegelijk die uit God geboren is, doet de zonde niet; want Zijn zaad blijft in hem, en hij kan niet zondigen; want hij is uit God geboren”.

Maar Gods kinderen zondigen toch ook nog, werpen jullie tegen. Helaas wel, maar dat komt op rekening, niet van het nieuwe leven, maar van de oude verdorven natuur, die Gods kinderen met zich mee moeten dragen tot aan hun dood toe. En dat deed nu Paulus zeggen: Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods? enz. Rom. 7 : 24.

Ik hoop dat het zo duidelijk is en dat jullie maar veel last van die oude mens zullen hebben, want dat is een bewijs dat de nieuwe er ook is. Ik hoop ook dat jullie van uit het nieuwe leven, veel de vreze des Heeren zullen mogen beoefenen. Dat bewaart je voor de zonde. Ontvang de hartelijke groeten van jullie aller vriend, Ds. H. C. v. d. Ent.

Plaatbespreking

In de serie „Korenaren uit de volle oogst” verscheen vorige maand de vierde plaat. Op deze plaat zijn weer twee meditaties vastgelegd. Uitgesproken door Ds. L. Huisman, Ger. Gem. predikant te Vlaardingen en Ds. G. Blom, Christ. Geref. predikant te Meerkerk. Ter recensie werd mij deze plaat toegezonden. Met aandacht en stichting hebben we er naar geluisterd. Het uitgangspunt van Ds. Huisman is: Lukas 2 : 34. „Christus steen des aanstoots of rots der behoudenis?”. Belicht wordt het gebeuren op Golgotha. Een zondaar verhardt in de zonde en een zondaar verbroken onder z'n zonde, smekend op genade. Lukas 23 : 39 - 43.

Wij leveren u alle

Bijbels en Psalmboekjes

(Statenvertaling)

franko thuis

H.H. Kerkeraden!

Voor de levering van **huwelijksbijbels** houden wij ons aanbevolen

BOEKHANDEL VAN LEEUWEN

Wijk 7-78, Urk, telef. 05277-1783
 7 uur: Almerelaan 1, telef. 05277-1593

Het adres voor al Uw

GOEDE BOEKEN

lees- en prekenboeken, bijbels (uitsluitend statenvertaling) en psalmboekjes is

G. KOOL

Stationssingel 50 - Veenendaal
 Telefoon 08385-13978 - Postbus 177

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnr. 77)

Ds. Blom verklaart Psalm 73 : 17a. „Totdat ik in Gods heiligdommen inging”. De verklaring is tref-fend. Onderwijzend. Bevindelijk.
 De plaat is te verkrijgen bij „Gouden Harpen” b.v., postbus 135, Lisse. Prijs f 14,90. Koop en luister! En de Heere zegene het woord aan uw hart. M.C.T.

Boekbespreking

Dr. L. Batelaan: **De kerk van Korinthe en wij**
 Uitgave van T. Wever - Franeker.

Dit werk heeft als ondertitel: De actualiteit van Paulus' eerste brief aan de Korinthiërs (1 Kor. 8—11 : 1).

Het is een bewerking van het proefschrift van de schrijver, dat in 1942 verscheen onder de titel: De sterken en de zwakken in de kerk van Korinthe. De gewijzigde titel geeft beter weer — aldus in het Woord vooraf — wat Paulus destijds in 1 Kor. 8—11 : 1 schreef. In de inleiding zegt de schrijver, dat de kwestie, die Paulus in genoemde hoofdstukken bespreekt, zo verweven is met het levenspatroon van de tijd, dat het voor de Korinthiërs een zeer belangrijke aangelegenheid was. In hoofdstuk I gaat het over A. de stad Korinthe, B. de kerk van Korinthe. Hoofdstuk II heeft als titel: Wat zijn offer-spijzen? In hoofdstuk III komt de eigenlijke kwestie aan de orde. In het volgende hoofdstuk vinden we het standpunt van de zwakken en de sterken, in hoofdstuk V dat van Paulus. Daar krijgen we de verklaring van 1 Kor. 8 : 1 - 10 : 22. Hoofdstuk IV verklaart het standpunt van Paulus inzake het kopen en eten in de markthal en het deelnemen aan een heidense gastmaaltijd. Hier vinden we de exegese van 10 : 23—11 : 1.

Het boek telt 142 blz., is verschenen als paperback en kost f 9,90.

PALMI CROKENSTEIN MOCHT OPNIEUW BEGINNEN

door Jac. Overeem

Uitgave van G. Kool, Leerdam.

Hier gaat het over een meisje, dat op de Ulo bleef zitten. Ze kon met de andere kinderen niet meekomen. De ouders handelden verstandig en bewerkten, dat Palmi bij haar grootouders mocht komen. Die woonden in een bungalow op de Veluwe, te midden van akkers, bos en hei. Daar kwam Palmi op de huishoudschool in een naburig dorp. Het meisje was al spoedig thuis in haar nieuwe omgeving. Ze maakte kennis met verschillende jonge en oudere mensen. Ze kwam onder de invloed van mensen, die spraken over het leven der genade. Dat maakte diepe indruk op Palmi en dat ging haar leven steeds meer beïnvloeden.

We zouden graag nog iets meer van Palmi gehoord hebben, maar hier eindigt het verhaal. De schrijver blijkt het **Veluwe landschap en de bewoners goed** te kennen en liefde te hebben voor de natuur en het dierenleven. Hij laat ons helemaal meeleven met Palmi en verschillende andere personen, die in zijn verhaal naar voren komen.

Het is een degelijk boek, vooral geschikt voor jonge meisjes van 13 - 17 jaar. Anderen zullen het ook graag willen lezen. Er zijn bij de correctie fouten over het hoofd gezien. Is de achternaam van het meisje Crokenstein of Crokestein? Voor een leesboek is de druk wel wat compact.

Het boek telt 112 blz. en kost gebonden f 6,90.

B.

Met grote verslagenheid namen wij kennis van het plotseling overlijden van onze ambtsbroeder de heer

W. DOCTER,

op de leeftijd van 66 jaar.

Vanaf 6 augustus 1967 heeft hij met de vele gaven, die de Heere hem had geschonken, in de gemeente mogen arbeiden als ouderling.

Hij mag nu zijn Koning op volmaakte wijze dienen in de triumferende kerk. Sterke de Heere zijn gezin in dit smartelijke verlies.

Namens de kerkeraad der
 Christelijk Gereformeerde kerk
 J. W. aan 't Goor, voorzitter
 A. van Hattem, scriba.

ELBURG, 30 augustus 1972

STEL VERTROUWEN IN DE VERBORGEN KRACHTEN DER NATUUR !!

Ook na veel teleurstellingen, hebben onze geneeskrachtige kruiden niet alleen verlichting, doch ook genezing gebracht.

O.a. **AAMBEIEN, BRONCHITIS, ZENUWEN, HOOFDPIJN, MIGRAINE, REUMATIEK, EXCEEM, BEDWATEREN, VERMAGERING.**

Kuur voor een maand f 7,50
 (verzendkosten inbegrepen)

Vermeldt wel duidelijk welke soort U wenst te ontvangen!

DROGISTERIJ

SIKKING

Barveoestraat 5 - Haarlem
 Tel. 023 - 31 28 82 (b.g.g. 32 46 06)
 Giro 190 609

Plaats uw familieberichten
 in „Bewaar het Pand”

Heden nam de Heere tot Zich, in de volle verzekerdheid des geloofs, onze geliefde vader, groot- en overgrootvader

WOUTERUS DUYST

sinds 1 september 1963 weduwnaar van
Magteltje Vedder
 in de gezegende ouderdom van bijna 92 jaar.

„Want Gij weet de Genade van onze Heere Jezus Christus, dat Hij om uwent wil is arm geworden, daar Hij rijk was, opdat gij door Zijne armoede zoudt rijk worden.”
 2 Cor. 8 : 9

De bedroefde familie:

St. Duyst-Duyst
 Jac. Duyst
 Wt. Duyst
 H. Duyst-Koelewijn
 P. Duyst
 M. Duyst-Koelewijn
 Amersfoort:
 H. Duyst
 M. Duyst-van Brummelen
 Klein- en
 achterkleinkinderen

SPAKENBURG, 16 augustus 1972

Huygenlaan 18

De begrafenis heeft inmiddels plaatsgehad.

Voor bijbels, boeken en muziek
 Is **LINDENBERG** uniek!

Grote voorraad-snelle levering,
 ook van de allernieuwste uitgaven

LINDENBERG'S BOEKHANDEL
 Slaak 8 (postbus 4209) - Rotterdam 16
 Telefoon 010-12 89 54